

DE NOORD-BRABANDER,

Staat- en Letterkundig Dagblad.

ABONNEMENTS- PRIJS

Voor de Stad. . . f 12.

Franco per post. » 14.

DIGERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

ADVERTENTIE:

15 cents de regel.

behalve 35 cents regel.

(Verschijnende driemaal in de week: Dinsdag, Donderdag en Zaterdag.)

Wij deelen heden een ingezonden stuk mede over de ambtsbedeeling in Overijssel, waarvoor wij, uit naam der opinie en der beginselen welke wij aankleven en verdedigen, den inzender hartelijk dank zeggen. Daaruit blijkt alweder, wat in de oogen van de oligarchie de grondwet te beduiden heeft. Wij hebben indertijd een beroep op onze geloofsgenooten gedaan, om ons in de behartiging hunner belangen, door dusdanige opgaven, de behulpzame hand te bieden. Wij herhalen bij deze gelegenheid dit beroep, en de voldoening daarvan zal de voldoening van recht en billijkheid meer aldoen, dan eene reeks, zelfs van de beste en gegrondste redeneringen. Deze bewijzen zijn onweerlegbaar. Op dezelve kan geen ander antwoord gegeven worden, dan een paar beschaamde kaken; en uit die schaamte zal men toch wel eenmaal voortvloeiën, dat men zal terugdeinzen voor de opstelling van zoo veel onrecht en, al was het dan ook maar om die reden, den weg der rechtvaardigheid en billijkheid niet te betreden. De catholijken mogen hiervan overtuigd zijn, dat zolang zij geduldig en gewillig het juk der oligarchie dragen zullen, de oligarchie van hare zijde er niet aan denken zal dit juk te verligten, maar wel hetzelfde hoe langer zoo knellender zal trachten te maken.

ITALIË.

Het napelsch gouvernement betreedt met vasten voet den weg der handelshervormingen. Een koninklijk decreet van den 9 maart veroorlooft den invoer in het koninkrijk van vreemde manufacturen tegen een veel minder recht dan vroeger. De voorzegging van sir Robert Peel wordt dus nog eerder verwezenlijkt dan men verwacht had.

RUSLAND.

De Petersburgsche dagbladen behelzen tijdingen van den Caucasus tot den 23 februarij. Zij melden, dat de Russen het werk der vernieling van de wouden, welke hunnen togt belemmeren, voortzetten. De Circassiers, zich in den loop der maand februarij, tegen de uitvoering van dat plan hebbende willen verzetten, zijn naar luid der russische bladen met een verlies van 150 man teruggedreven. Twee naites zijn ernstig gekwetst en één gedood.

HONGARIË.

Mgr. Joannes-Francoisus-Xaverius Kullnar, prins bisschop van Liwant, is in den nacht van den 8 op den 9 maart overleden. Het verlies van dien eerbiedwaardigen prelaat wekt te meer droefheid onder zijne onderhoorigen, daar er naarwelijks twee jaren verlopen zijn sedert hij den bisschoppelijken zetel bekleedde.

POLEN.

Wij weten niet, wat in het koninkrijk Polen omgaat. De correspondenten der duitche bladen, die, van tijd tot tijd, ons den zwakken weerklink overbrengen der klachten van die ongelukkige landstreek, zijn thans sprakeloos; zij zijn echter niet werkeloos. De ukasen, die uit St. Petersburg afkomen leggen te veel bezorgdheid aan den dag, om te denken dat Polen buiten invloed is gebleven van den opstand van Krakau. Wij hebben reeds gemeld dat de Czaar Polen in staat van beleg gesteld heeft, doch deze is niet de eenige maatregel, welke men noodig heeft geoordeeld. Wij vinden thans in een dagblad eene tweede ukase, welke de eerste vollooft en aldus luidt:

» In Krakau en op eenige punten van Galicie zijn ernstige onlusten uitgebroken, welke ten doel hadden, het wetlig gezag omver te werpen. Om te voorkomen, dat deze goddeloosheid zich mededeelde aan de naburige gewesten, hebben wij aan onzen gouverneur van Polen en opperbevelhebber van het aartser leger bevel gezonden, om de troepen gereed te houden tot onderdrukking van elke poging om het kwaad te verspreiden, en te dat einde het leger te versterken met de oude soldaten, die onbepaald of voor een jaar verlof verkregen hebben en de gewesten bewonen, atwaar zich hunne oorspronkelijk bevinden.

» Dien tengevolge bevelen wij u om, zonder eenig tijdsverlies, al de soldaten onder de vaandels terug te roepen, die onbepaald of voor een jaar verlof erlangd hebben, in de gewesten van Wilna, Kowno, Grodno, Volhynie, Podolie, Kiew en in het koninkrijk Polen, en te waken dat deze oproeping in alle kreitsen geschiede, onmiddellijk na de ontvangst van dit bevel.

» Hierop volgen een aantal voorschriften, wegens de geschikte middelen om, in het kortst mogelijk tijdsbestek de manschappen, welke deze ukase betreft, tot hunne corpen te doen terugkeeren.

De haast, welke Keizer Nicolaas maakt, om het leger van Polen te versterken, zou kunnen doen vermoeden dat dit land van troepen ontbloot is. Het is ver van daar. Polen is steeds overdekt met russische bajonnetten, sedert 1831 heeft het cabinet van St. Petersburg steeds zorg gedragen er een geducht leger in stand te houden. Warschau is opgepropt van soldaten, even als alle andere eenigzins belangrijke steden. De toestand moet voorzeker al zeer zorgwekkend zijn, dreigende verschijnselen moeten zich hebben opgedaan, om het noodig te doen achten, met zoo veel spoed eene zoo buitengewone versterking van krijgsmacht te bevelen. Wat beduiden dan die loftuigingen, door het officieel blad van Warschau toegeswaaid aan den goeden geest welke de poolse bevolking bezielt? Wat wilde men toen men, uit bittere spotternij, die bevolking uitnoodigde, om den hemel te danken, dat hij haar bij voortduring het voorrecht schenkt, van onder de russische heerschappij te staan?

— De bloedige toegestellingen beginnen reeds in russisch Polen. Al de ongelukkigen, die eenig min

of meer werkdadig deel genomen hebben aan de poging tot opstand in Siedlce gedaan, en in handen der russische overheid gevallen zijn, werden door de Czaar voor eenen krijgstraad gebragt.

Drie onder hen: Potoski, Koeschewski en Zarski zijn veroordeeld om opgehangen te worden; de eerste in de stad Siedlce, de twee anderen te Warschau. Dobrytsch en Rupprecht moesten hetzelfde lot ondergaan, maar aan hen is lijfgenade geschonken, en hunne straf is veranderd in dwangarbeid in Siberie. Myreski en Deskier zijn, in plaats van de doodstraf, veroordeeld tot het verlies van al hunne burgerlijke regten, maar zij zijn gebragt tot onder de galg, alwaar hun werd bekend gemaakt, dat zij naar Siberie zouden vervoerd worden. Litynski, die naar het zeggen van het Warschausch dagblad, met de opstandelingen in Siedlce gekomen was, maar geen deel hoegenaamd heeft genomen aan de wanordeligheden, waarvan die stad het toneel is geweest, heeft uit aanmerking van deze omstandigheid lijfgenade gekregen, maar is veroordeeld tot het spits roeden loopen langs eene linie van 500 sandaten, en tot den dwangarbeid in Siberie. Tevens zijn al de goederen van dien ongelukkige ten behoeve van den Staat verbeurd verklaard.

Naar luid van het Warschausch dagblad was het de edelman Dombrowski, die aan het hoofd der opstandelingen te Siedlce was; maar het is hem gelukt te ontsnappen.

Het schijnt dat de boeren van Galicie nog niet tot de orde terug gekomen zijn.

— Het Weener dagblad meldt, dat de Keizer van Oostenrijk aan de keizerlijke kanselarij bevel heeft gegeven, om, tot nader order, beslag te leggen op al de goederen, roerende en onroerende, welke de prins Czartoryski, zijne echtgenoot en kinderen in de Oostenrijksche Staten bezitten, alsmede op de daaruit voortvloeiende inkomsten.

Deze maatregel is veroorzaakt geworden door het antwoord, den 7 maart ll. door den prins gegeven aan de leden der poolse emigratie, die verklaard hebben hem als hun opperhoofd te erkennen.

— De Augsb. Zeit meldt, volgens eenen brief uit Keulen, van den 16 maart, dat de politie diestad uit Berlijn eene lijst ontvangen heeft, behelzende de namen en het signalement van achttien Polen, die aan het hoofd waren van den onrustigen opstand in het hertogdom Posen, en thans voortvlugtig zijn. Deze brief voegt er bij, dat men op zondag den 8 maart tegen den gevel der evangelische kerk een geschrift aangeplakt heeft gevonden, waarop met groote letters geschreven stond: » Hulp aan de arme Polen! Weg met de onderdrukkers! Het is vermoedelijk aan deze uit Berlijn ontvangen berichten en aan de ontdekking van dit geschrift dat de maatregelen, waarvan wij, naar de Francf. Zeit. gesproken hebben moeten toegeschreven worden.

— De uitdrijving der Polen uit Saksen heeft dat land een pijnlijke indruk verwekt. Men heeft het algemeen betreurd dat het gouvernement ver

meend, eest met zoo veel gestrengheid tegen hen te werk te moeten gaan, vooral wijl Pruisen, dat echter meer gevaar liep dan Saksen, het niet-noodig heeft geoordeeld eenen zoo strengen maatregel te nemen. Het is overigens niet twijfelachtig dat de tijding van den poolschen opstand eene groote beweging in Duitschland verwekt heeft. Indien die opstand slechts ééne maand lang had kunnen volgehouden worden, zegt een correspondent uit Dresden aan de *Augsb. Zeit.* zou de verwarring zich spoedig van ons land meester gemaakt hebben. Zoodanig gebrek aan vastheid in den staatkundigen toestand van een groot volk in gewis een droevig verschijnsel.

ZWITSERLAND.

ARGAU. De beheerder der goederen van de abdij van Muri, heeft, in plaats van aan de zes religieuzen dier abdij, die thans te Gries (in Tyrol) gevestigd zijn, het bedrag van hunne jaarwedde, voor de laatste drie maanden van 1845 te doen geworden, hun een uittreksel gezonden van een protocol van den kleinen Raad, hetwelk luidt als volgt: «Het gouvernement heeft de jaarwedde gestaakt, welke aan de te Gries gevestigde zes religieuzen was toegekend, omdat zij zich religieuzen van Muri noemen; en de jaarwedde niet toegekend is aan religieuzen, maar aan ex-religieuzen»!!! Wanneer men zulke uitvlugten leest om eene onregtvaardigheid te regtvaardigen, weet men niet, welk gevoel in het gemoed de bovenhand moet behouden: veronwaardiging of verachting.

ST. GALL. Het catholiek collegie van den Groeten Raad heeft vijf candidaten voorgesteld, waaruit de Paus eene keuze zal doen voor het bisdom van St. Gall. Zij zijn de heeren: Merer, vicarius-apostoliek; Gruth, deken; Keller, deken; Good, pastoor; Popp, pastoor. Naar alle waarschijnlijkheid zal de vicarius-apostoliek tot de gewenschte hooge waardigheid verheven worden.

FRIBURG 16 maart. Gisteren heeft de plegtigheid der wijding van mgr. Marilley plaats gehad, te midden van eenen grooten zamenloop van volk, dat van al de punten van het canton en daar buiten bijeen gekomen was, om deze schoone kerkelijke plegtigheid bij te wonen, welke begunstigd werd door een schoon weder; dat toegelaten heeft om aan deze heerlijke plegtigheid al de pracht en luister bij te zetten, welke zij verdient.

Z. Em. de nuncius, mgr. Macchiotti, aartsbisshop van Colose, reeds twee dagen te voren binnen onze muren aangekomen, volbragt de wijding, bijgestaan door de bisschoppen van Bazil, van Anancy en van Bielehen.

PRUISSEN

RIJN-PROVINCIE. Van Munster vernemen wij dat de directeur der catholijke afdeling bij het ministerie der eerediensten, de geheimraad von Heugsburg, naar Berlijn teruggekeerd is, na een verblijf van eene week te Munster. Zijne onderhandelingen met Mgr. von Droste, ter vereeniging van het geschild, dat, zoo als men weet, gerozen is tusschen het bisschoppelijk gezag en het gouvernement betrekkelijk de benoemingen der onderwijzers voor de lagere scholen, hebben ongelukkigwijze, tot geene uitkomst geleid. De regten van den bisschop waren te onbetwistbaar en de aanspraken van het gouvernement te onbillijk en te gevaarlijk, om eene transactie tusschen de partijen in verschil mogelijk te maken.

IRLAND.

De toestand van Irland wordt steeds hederlijker. Een overheidspersoon, de heer Carrick, die de assises van Talow (graafschap Carlow) voorzaten had, is op halfweg tusschen deze stad en Tenna, vermoord. Bij Newmarket is insgelijks op een ander magistraatspersoon geschoten, de welke deze is er onbezwaard afgekomen.

SPANJE.

MADRID 19 maart. Het nieuwe ministerie door den generaal Narvaez samengesteld heeft zijne kolnt aan het gezag aangevangen door twee daden van het hoogst gewigt.

Bij decreet van den 17 maart heeft het ministerie de onbepaalde verdaging der Cortes uitgesproken. Niemand twijfelt er aan of deze maatregel zal gevolgd worden door de ontbinding der Cortes, welke bijna geheel bestaande uit leden

der gematigde partij, zulke gewichtige diensten aan den troon en de constitutie bewaaren heeft.

Daze verdaging der Cortes is des te onverklaarder, daar zij uitgesproken is vóór de stemming over de begroting van dit jaar en zelfs voor dat het tegenwoordig cabinet, even als de vorige ministers, een votium van vertrouwen verregen heeft tot heffing der belastingen.

Het tweede decreet heeft eene noodlottige overeenkomst met de fransche besluiten van 1830. Het heeft in wezenlijkheid de vrijheid der drukpers op. Ook is het nieuw ministerie ontvangen geworden met een gevoel van bezorgdheid en zelfs van schrik. In den avond van den 19 was te Madrid de orde nog niet gestoord, maar er heerschte veel gisting. De maatregelen door het gouvernement genomen, leggen deszelfs eigene bezorgdheid aan den dag; het garnizoen blijft dag en nacht onder de wapens en onderscheidene generaals en bevelvoerende colonels zijn reeds vervangen of van huinen post ontzet.

De baron Rendufe, ambassadeur van Portugal, is te Madrid aangekomen met den bijzonderen last om onderhandelingen te openen tot een huwelijk van koningin Isabella II met den prins Leopold van Saksen-Coburg, broeder van den gemaal der koningin van Portugal. Het portugeesch gouvernement heeft het inkomen van dien ambassadeur verhoogd en hem daarenboven eene som van 44,000 reis toegekend, om hem in staat te stellen, invloedhebbende personen ten gunste van dit huwelijk te winnen.

FRANKRIJK.

PARIJS 23 maart. De inschrijvingen voor de Polen hebben tot heden te Parijs het bedrag bereikt van 105,000 fr.; en in de departementen van ruim 80,000 fr.

Men meldt dat de leden der oude ridderorde van St. Jan-van-Jerusalem, een commandeurschap zullen oprigten in de provincie Oran in Algerie.

De over Spanje medegedeelde tijdingen zijn zeer gewichtig. Het schijnt echter dat er per telegraaf zijn aangekomen, die nog gewigtiger zijn. De Cortes zouden ontbonden zijn en ernstige onlusten in de beide Castilien uitgebroken.

Eene levendige beraadslaging is den 21 dezer in de Kamer der Gedeputeerden ontstaan over een amendement van den heer Lacrosse betrekkelijk de ontbondene nationale garden, welke, in strijd met art. 5 der wet, langer dan een jaar in staat van ontbinding gehouden worden. Deze beraadslaging is 11 maandag hervat en het amendement is met 230 tegen 53 stemmen verworpen. Het is waar dat om deze uitkomst te erlangen, de minister van binnenlandsche zaken heeft moeten beloven dat hij voortaan langs den wettelijken weg tot beslechting der vragen nopens de ontbinding van nationale garden zou overgaan. Deze belofte heeft de meerderheid overgehaald, om over het verledene den mantel der vergetelheid te werpen.

BELGIË.

BRUSSEL, 25 maart. Bij koninklijk besluit van gisteren zijn de Kamers tot den 20 april e. k. verdaagd.

Er is gedurende eenige dagen sprake geweest dat de heer Ch. Rogier aan het ministerie zou komen. Het schijnt zelfs dat het dien heer gelukt was een cabinet zamen te stellen en hij 11 zondag avond aan den Koning de lijst der nieuwe ministers had overhandigd met bijvoeging van een programma, waarin de beginselen, welke de regering zoude leiden, opgesomd waren. Het schijnt echter tevens, dat aan den heer Rogier door den Koning is te keunen gegeven dat dit programma niet kon aangenomen worden; de heer Rogier heeft van deze hooge beslissing aan zijne ambtgenooten kennis gegeven en nog denzelfden avond den Koning doen weten dat hij den laat, welken hij ontvangen en aangenomen had, als volvaardigd beschouwde. De drie voorwaarden, welke de weigering des Koninga veroorzaakt hebben, zijn volgens de *Monarchie*. 1°. De ontbinding der wetgevende magt op elk tijdstip. 2°. De intrekking van twee wetten, welke reeds door de parlementaire meerderheid zijn aangenomen. 3°. De afzetting van ambtenaren, wanneer het noodig wordt geoordeeld.

Eene duitche jonge dame in het protestantisme opgevoed, heeft den 19 maars hare dwaalingen afgezworen, in handen van den pastoor van het bagijnhof alhier. Deze is de vierde afwijering, welke die eerwaardige geestelijke sedert het jaar 1841 ontvangt. De personen, aan welke hij het geluk heeft gehad de hulp zijner Bieding te verlenen, zijn uit eigen beweging gekomen, om hem

te verzoeken, hunnen terugkeer tot de ware Kerk te regenen.

NEDERLAND.

's HERTOGENBOSCH, 26 maart.

Naders bij ons ingekomen informatien maken de ons tot pligt het in ons vorig nummer medegedeeld bericht van het vervoeren van eenen militair van het fort Crevecoeur naar deze stad in zoo ver te herstellen, dat wel is waar die militair dood uit het schuitje gehaald is, maar te Crevecoeur zelf dood in hetzelfde was nedergelegd; met andere woorden: dat men op gemelden ochtend het lijk van eenen op het fort Crevecoeur overleden militair per schuitje naar deze stad vervoerd heeft.

Bij koninklijk besluit van 24 maart 1846, is bepaald, dat op den 19 april eerstkomende, worden buiten koers gesteld de stukken van drie gulden en van tien schellingen, alsmede die van twee gulden; zullende van dingsdag den 14 tot en met zaterdag den 18 derzelfde maand april, alsmede op maandag en dingsdag den 20 en 21 dier maand, gelegenheid tot inwisseling dier oude specien worden gegeven.

De minister van finantien, als daartoe gemagtigd bij koninklijk besluit van den 24 maart 1846 (Staatsblad no 12), in uitvoering der wet van 18 december 1845 (Staatsblad no. 90), brengt ter algemeene kennis:

1°. dat van dingsdag den 14 tot zaterdag den 18 april aanstaande, alsmede op maandag en dingsdag den 20 en 21 derzelfde maand bij de Nederlandsche Bank en bij de Agenten van 's Rijks schatkist op de gewone kantoor-uren, ter inwisseling kunnen worden aangeboden:

de stukken van drie gulden en van tien schellingen, alsmede die van twee gulden;

2°. dat de intrekking van voorsz. muntstukken zal plaats hebben tegen andere in omloop zijnde oude of nieuwe zilveren munten of tegen muntbiljetten, volgens de wet van den 18 december 1845 (Staatsblad n° 90) daargesteld;

3°. dat bij tijdelijke ongenoegzaamheid der kassendagen de Agenten zullen worden afgegeven bewijzen op de Nederlandsche Bank te Amsterdam, bij vertoon aldaar betaalbaar als bij § 2 vermeld, of bewijzen van het Agentschap zelf mede in dier voege betaalbaar vijf dagen na dato en zulks naar de keuze door de belanghebbenden bij de afgifte der specien te doen;

4°. dat de ontvangers der belastingen, de inwisseling zullen bevorderen, door overname tot den 20 april aanstaande van de buiten koers gestelde specien, tegen andere, zooveel hunne kassen dit toelaten;

5°. dat de bovengemelde muntspecien met den 19 april aanstaande worden buiten omloop gesteld, en dien tengevolge niet meer in betalingen voor de schatkist zullen aangenomen worden, noch door de ingezetenen zullen behoeven te worden aangenomen.

De gouverneur van Vriesland, onderrigt, dat uit Noord-Holland, waar de longziekte onder het vee nog heerscht, komeest naar Vriesland wordt vervoerd, heeft tegen het gebruik van meststoffen gewaarschuwd, afkomstig uit plaatsen, waar de longziekte heerscht, en waardoor de besmetting ligtelijk wordt overgebragt.

De uitgeefster der *Vlissingche Courant* heeft den 19 dezer hooger beroep aangeeteekend van het door de Arrondissements-Rechtbank te Middelburg gewezen vonnis, waarbij zij wegens het in die courant plaatsen van voor de Twee Kamer der Staten-Generaal beledigende uitdrukkingen, verwezen is in eene boete van 1000 guld.

Men verzekert dat de heer K. van Hulst, mede bij den Hoogen Raad zijn ingekomen en dat, het door hem ingestelde beroep in cassatie alzo weldra dienen zal.

VLISSINGEN 25 maart. Door den heer D. Drbnkers zijn wij bericht ter algemeene kennis te brengen, dat aangezien niet slechts uit deze stad, maar ook van elders achter ontelbare aanvragen aan hem gericht werden om bij den concessioneerden spoorweg van Middelburg naar Maastricht, in het vervolg geplaatst te worden, hij geponst is die aanvragen onbeantwoord te laten, omdat de eventuele bevoemingen, hij gemelden weg met van hem, maar van eener raad van administratie zullen afhankelijk zijn, bij welke de belanghebbenden zich zelden kunnen handhaven, zoo

AMSTERDAM, 24 maart. In de vergadering der

Provinciale Staten van Noord-Holland, die heden buitengewoon te Haarlem zijn bijeen geweest, ter vervulling der vacature in het collegie van Gedeputeerde Staten, ontstaan door het overlijden van den heer S. van Stralen, gekozen geworden, de heer C. van Rommel, Burgemeester van Edam. Voorts is opgemaakt geworden de navolgende lijst van drie kandidaten voor de betrekking van raadsheer bij het gerechtshof in dit gewest, ter vervanging van den heer D. S. Boas; de heeren mrs. van der Haast, register-commissaris bij de arrondissements-regtbank alhier, en den heer J. van der Meulen, register-commissaris bij de arrondissements-regtbank alhier. (Amst. Ct.)

TWEDE KAMER DER STATEN-GENERAAL.

Zitting van woensdag 25 maart.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden is beraadslaagd over het ontwerp van wet, tot het verleenen eener buitengewone bijdrage aan de maatschappij van weldadigheid.

De heer Telting heeft eenige bedenkingen tegen de voordragt, en zal zijne stem van de inlichtingen der ministers doen afhangen.

De heer van Heloma, ofschoon bezwaren hebbende, zal nog dezen keer de gevraagde subsidie verleenen.

De heer van Goltstein heeft nog niet de overtuiging, dat de maatschappij van weldadigheid het te kort komende, niet uit eigene middelen zou kunnen vinden. Hij zal de nadere inlichtingen der ministers afwachten.

Z. Exc. de minister van binnenlandsche zaken verdedigt de voordragt.

De heer van Heloma heeft nog het woord.

Bij hoofdelijke omvraag wordt het ontwerp aangenomen met 49 tegen één stem. (De heer Telting was tegen.) Aan de orde zijn de beraadslagingen over de voordragt tot verhoging van hoofdstuk IX A, der begroting over 1846.

Niemand het woord vragende, wordt dit ontwerp zonder beraadslaging met algemeene stemmen aangenomen tot morgen.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van den 26 Maart is beraadslaagd over de voorstellen der commissie, die met de herziening van het reglement van orde belast is geworden. Allereerst is daarbij de hoofdstrekking der voorstellen in overweging genomen, welke door de commissie zelf verdedigd is. Ten slotte is de commissie, of de vergadering zich met het stelsel der commissie in 't algemeen kon vereenigen. Die vraag is met 7 stemmen toestemmend beantwoord. Daarna dien den gevolge in de zitting der Kamer van heden worden overgegaan tot de behandeling der voorgestelde wijzigingen ieder afzonderlijk.

Ingezonden Stukken.
AMTSDIENST
in Overijssel.

Hoe uiteenlopend de gevoelens omtrent de geheele of gedeeltelijke herziening der grondwet ook zijn mogen, waarheid is het, dat de grondwet, zoo lang de Staat moet geëerbiedigd worden, en dat de verandering der bedoelingen daarin verlaten steeds maakbaar is. Zowel het geëerbiedigd Hoofd van den Staat, de regering als de onderdanen zelve, hebben daarbij het grootste belang, en hoezeer de algemeene toepassing in vele gevallen moeijelijk, ja onmogelijk is, zoo is toch, wanneer de afwijkingen in het oogvallend zijn, en redenen van ontevredenheid aan een groot gedeelte der natie geven, de opspanning van daadzaken, die zullen bewijzen, niet af te keuren; al geschieden dezelve in dagbladen die de publike opinie daarvoor inroepen.

De provincie Overijssel bestaat uit 196,934 (1) inwoners, waarvan 64,881 de catholieke godsdienst beleden, 128,994 tot de onderscheidene protestantsche gemeenschappen behoren 2,750 joden en 309 tot het genootschap der mormonen gebragt worden. De provincie Overijssel heeft 408 inwoners, die naar de verhouding niet veranderd.

is alzo catholiek, blijkens de statistieke opgave in het jaarböekje der provincie Overijssel, uitgegeven door den heer D. van Schreven.

In het zesde hoofdstuk der grondwet, art. 189, leest men: art. 189: Aan alle godsdienstige gezindheden is het koninkrijk bestaande, wordt gelijke bescherming verleend, en art. 190: de belijders der onderscheidene godsdiensten genieten alle dezelfde politieke en burgerlijke voorregten; en hebben gelijke aanspraak op het bekleeden van waardigheden, ambten en bedieningen. Weg moeten echter niet, alleen zij, die tot de catholieke godsdienst behooren en niet geheel onverschillig omtrent hunne positie en vooruitzichten in de maatschappij zijn, maar ook alle onpartijdige oncatholijken over de opvolging dier bepaling denken wanneer zij uit datzelfde jaarboekje gaan optellen, hoe weinig de catholijken met waardigheden, bedieningen en ambten zijn bekleed? Welk getal zoo gering en onbeduidend is, dat het wel der moeite waard is, een oog te vestigen op de volgende lijst, in welke men de orde van het jaarboekje gevolgd heeft, en die met hetzelfde mag vergeleken worden. (2)

- Bij het provinciaal gouvernement: 1 catholiek.
- 16 behalven de hodes en: geen catholiek.
- Onder de 7 curatoren van het Atheneum te Deventer vindt men: geen catholiek.
- 3 professoren aldaar: geen catholiek.
- 3 verdere beamtten: geen catholiek.
- Bij de latijnsche scholen: 3 te Zwolle: geen catholiek.
- 3 te Deventer: geen catholiek.
- 1 te Kampen: geen catholiek.
- Bij de 4 te Almelo, Oldenzaal, Enschedé en Doornmarssum: geen catholiek.
- Bij de Provinciale Commissie van Onderwijs: 2 catholiken.
- Onder de 8 gewerelieden: 2 catholiken.
- maar honoraire leden: 1 catholijk.
- Bij de Provinciale Commissie van geneeskundig onderwijs en voeding: 1 catholijk.
- Onder de 9 leden van de Provinciale Commissie van landbouw: 1 catholijk.
- Onder de 19 leden van de commissie van Administratie over het burgerlijk en militair bestuur van verzekering te Zwolle: 1 catholijk.
- Onder de 7 leden van het Collegie van Regenten om het huis van arrest: geen catholiek.
- Onder de 7 leden te Deventer: geen catholiek.
- " " 5 " te Almelo: geen catholiek.
- Bij den Watersstaat: geen catholiek.
- Onder de 6 ambtenaren te Zwolle: geen catholiek.
- Onder de 6 ambtenaren te Deventer: geen catholiek.
- Onder de 6 ambtenaren te Kampen: 1 catholijk.
- Onder de 6 ambtenaren te Almelo: 1 catholijk.
- Onder de 6 ambtenaren te Enschedé: geen catholiek.
- Onder de 6 ambtenaren te Oldenzaal: 5 catholiken.
- Bij de Stedelijke Bestuuren: 1 catholijk.
- Onder de 7 burgemeesters: 1 catholijk.
- Onder de 7 secretarissen: 1 catholijk.
- Onder de 6 te Deventer: geen catholiek.
- Onder de 7 te Kampen: 2 catholiken.
- Onder de 6 te Almelo: geen catholiek.
- Onder de 6 te Enschedé: geen catholiek.
- Onder de 6 te Oldenzaal: 3 catholiken.
- Onder de 4 te Hasselt: geen catholiek.
- Onder de 5 te Steenwijk: geen catholiek.
- Onder de 6 gemeentebestuurders: 1 catholijk.
- Van de 54 Burgemeesters: 1 catholijk.
- Secretarissen: 1 catholijk.
- Gemeente Ontvangers: 2 catholiken.
- Bij de Dijkbestuuren: 11 catholiken.
- Onder de 98 leden van de Nation. Militie: geen catholijk.
- Onder de 8 Ambtenaren: 11 catholiken.

Provinc. Gerechtshof te Zwolle. Onder de 15 leden: 2 catholijken.

Arrondissements-Regtbank te Zwolle 13 leden: geen catholijk.

Deventer 11 leden: geen catholijk.

Almelo 11 leden: 1 catholijk.

Register Plaatsvervang. vervang.

Kantongeregten:

- Onder de 4 te Zwolle: 1 catholijk.
- " " 5 " Kampen: geen catholijk.
- " " 5 " Vollenhove: geen catholijk.
- " " 5 " Steenwijk: geen catholijk.
- " " 5 " Deventer: geen catholijk.
- " " 5 " Ommen: geen catholijk.
- " " 5 " Raalte: 1 catholijk.
- " " 5 " Goor: Plaatsvervang. geen catholijk.
- " " 5 " Almelo: 1 catholijk.
- " " 4 " Delden: geen catholijk.
- " " 5 " Enschedé: geen catholijk.
- " " 5 " Oldenzaal: geen catholijk.
- " " 5 " Doornmarssum: 1 catholijk.

Onder de Procureurs: 4 te Zwolle: geen catholijk.

" " 5 te Deventer: geen catholijk.

" " 6 te Almelo: 1 catholijk.

48 Deurwaarders: 1 catholijk.

42 Notarissen: 5 catholiken.

3 bij 's Rijks Schatkist: geen catholijk.

64 bij de Directe Belastingen: 1 catholijk.

5 Surnumerairs: geen catholijk.

Onder de 28 bij de Zegel en Registratie: 1 catholijk.

4 Surnumerairs: beëdigd klerk. geen catholijk.

3 bij het Kadaster: geen catholijk.

Onder de 16 Ambtenaren bij de Posten: geen catholijk.

3 Waarborg voor Goud en Zilver: geen catholijk.

Schrijver dezes behoort tot de catholieke godsdienst en ambiert persoonlijk geene ambten, waardigheden of bediening, maar rekent het zich als vader van een talrijk huisgezin verplicht, openlijk te verklaren, dat het den catholijken sedert lang een doorn in het oog is, dat men de pronnen om zich tot het bekleeden van ambten en bedieningen geschikt te maken, ten minste hier in de provincie zoo veel mogelijk gesloten houdt. Getuigen hiervan de surnumerairs en de ambtenaren bij het provinciaal gouvernement.

De ambtenarië als een uitsluitend regt voor bevoordeling is een leed, in de maatschappij terwijl de bevoordeling in dat geval, wanneer die door persoonlijke verdiensten wordt verkregen, een zegen is. En indendeed, wanneer het moreel karakter en de wetenschappelijke vorming met den goeden wil niet in strijd zijn, kan dan de bevoordeling niet even goed catholijk als hervormd zijn? want kan men zich niet baroopen op de algemeene eering, welke die wijzige catholiken, die in het verleden, bevestigd zijn, om hunne goede beoefeningen hier zoo rijk schoots genieten?

Maastenbiede prediken alle, maar velen vergaten dezelve ook uitoefening te brengen. En zij die eenigen invloed op de eenzijdige ambtenaardeling, onder het vigeren van de grondwet en de regering van onze regvaardigen Koning uitoefenen, mogen hier een tijdlang hun geweten in slaap wiggende inroepen van hetwelk zij hun ten eenigen tijde zeggen: Al, zult gij niet?

LATERE BERICHTEN.

In Madrid is alles onrust en bezorgdheid. Men verwacht er van het ministerie al de catholiken, welke men in 1838 voor het landdrukkerij. De algehele drukpers erkent dat het Schierland over een opeilhoeden afgrond is weest. Inwege bougeplaatse (peramen) zijn opeilhoeden, men wacht nog meer zulke maatregelen tegen de Gedeputeerde die niet gunstig gestemd zijn voor de nieuw van zaken. De vrijheid van Pruyvis vernietigd en men spreekt er van dat het ministerie de constitutie zal afschaffen en doen vervangen door het Statuto real. Bij het cabinet der Talleiren wekt de contra-revolutionairen zeer verontwaardigd. De raad der ministers is twee of drie maanden in de vergaderd geweest. Men verzekerd aan de Beurs, dat Madrid in staat van beleg was verklaard.

De berischede Congregatie heeft hare vierde vergadering gehouden. De heer Funck is tot president en de heer Schmeider tot vice-president gekozen.

Het bureau is daarenboven nog zamengesteld uit twee duitsche secretarissen en questors, twee fransche secretarissen en questors en twee tolken. De vergadering heeft uit haren boezem eene commissie van 27 leden benoemd om een ontwerp van constitutie op te stellen. De zittingen dier commissie zullen in het openbaar gehouden worden.

WAALWIJK den 23 Maart 1846.

In de naburige gemeente Baardwijk, is men begonnen de oude Parochiale Kerk te slopen, of voor het grootste gedeelte af te breken.

Deze Kerk dagteekent van voor den tijd der reformatie en is alzoo door de Roomsche Katholijken gebouwd; de bouwtoestant toont zulks ook aan, als zijnde eene Kruiskerk, en nu is men begonnen het choor in de twee zijden van de Kerk het kruis uitmakende, te amoveren.

Na de zogensaamde vrijheidsoorlog of den opstand tegen Spanje, maakten de protestanten dadelijk van hunne overmagt gebruik, verboden op zware straffen de uitoefening van de voorvaderlijke Godsdienst.

De geestelijke goederen werden ten voordeele van het Domein geconfisqueerd, en de Parochiale Kerken onder het beheer der plaatselijke autoriteiten gesteld, en ten gebruike vergund tot uitoefening van de hervormde eredienst; dit heeft ook te Baardwijk even als in alle andere gemeenten in dit gewest plaats gehad.

Na de staatsomwenteling van 1795, wanneer de hoog ongegeven vrijheidszin en verdraagzaamheid in de vereenigde provincien naar waarde werd gekend en opgeheven, begonnen de catholijken hunne lang miskende regten te reclameren, en misdien ook hunne zoo lang ontroofde Kerkgebouwen.

De staatsregeling van 1798 maakte daaraan een einde; bij dezelve werden de Kerken, een gemeentens eigendom verklaard, om onder de daarbij bepaalde voorschriften, tusschen de onderscheidene kerkgenootschappen te worden verdeeld.

De Kerk te Baardwijk werd door de Roomsche Katholijken gevraagd, maar om redenen deze Kerk nog al aanzienlijke bezittingen of fabriekgoederen heeft, werd aan deze reclame geen gevolg gegeven; de Kerk bleef dus een eigendom der gemeente; en bij de staatsregeling van 1801, werd het voortdurend gebruik aan het protestantsch kerkgenootschap toegekend.

Indien ik wel geïnformeerd ben, is in het gepasseerd najaar eene 's Rijks subsidie aan de protestantsche gemeente te Baardwijk verleend tot het repareren der Kerk; ik misgün zulks aan dezelve niet, maar mijne erachten, was zulks onnoodig doordien de fabriekgoederen, voor zoover die bekend zijn, nog al aanzienlijk wesen.

Volgens mijne informatie is het gemeente bestuur daarover niet gehoord; nu ontverwondert mij die protestantsche belangen worden gewoonlijk buiten de burgerlijke autochthonen behandeld en behandeld.

Den zou veel te zeker, dat de aanbesteding tot sloping van het aanzienlijk gedeelte der Kerk in den loop dier maand is gedaan en dat men dadelijk daarmede is begonnen.

Door deze gedeeltelijke sloping der Kerk werd gehandeld strijdig met art. 2 van het koninklijk besluit van den 16 augustus 1824, en indien daartoe de koninklijke toestemming is verzocht, dan mag men niet grond betwijfelen of van art. 3 van gezegd besluit is voldaan.

Indien bij den heer Bergmeester van de verleende koninklijke vergunning geen kennis is bekomen, dan mag men van zijne gewone activiteit voor de belangen zijner gemeente vertrouwen, dat hij niet zal verzuimd hebben aan den heer Gouverneur, ter voldoening aan zijne aanschrijving van den 17 september 1824 (Prov. Blad, no. 107), hiervan kennis te geven.

Aangenomen zal het mij zijn dat dezen Brief in de eerstkomend dagblad eene plaats zal worden vergund.

Advertentien.

De Ondergeteekende maakt aan het publiek bekend dat hij met den 1sten April aansluitende, weder een aanvang zal nemen met zijne

DILIGENCE

te BIJEN als naar gevogente van Heusden en Hertogenbosch, YGEYERSA. Nader informatie zal te bekomen bij de Wed. W. VAN GRONDELLE, op de Vochmarkt, te Hertogenbosch.

BEKENDMAKING.

De Notaris SMITS gevestigd te Gemert, zal ten verzoeke van de heeren Commissarissen liquidateurs van den door JACQUES JEAN VOLKERT, afgetanen broedel van de Schuldeischer zijner Firma VOLKERT & COMPAGNIE, ten Kastele te Gemert, op Dingsdag den 31 Maart 1846 en volgende dagen, te koop aanbieden:

Eene Mist INDIGO, de GARENS en daarm de GEREEDSCHAPPEN, alles breeder omschreven bij annonce van dit blad in No. 24 dezes Jaars.

ZEGT HET VOORT.

A. A. T. VERSTRAATEN, Notaris gevestigd te Milt, zal ten verzoeke van zijne Principalen en als daartoe geregelijk benoemd, in het openbaar verkoopen:

Een perceel best UTERWAARDS HOOLAND, te Balgoy, Provincie Gelderland, genaamd de Kuilen, groot 1 Bunder, 78 Roeden, 30 Ellen, kadastraal bekend Sectie B, No. 201 en 202.

De Verkoop zal geschieden te Grave, in het Logement de Vengulde Raakam, bewoond door Mevrouw de Weduwe SCHOONENBERG, op Zaterdag den 18 April 1846, provisioneel en Zaterdag den 2 Mei daaraanvolgende, final, telkens des namiddags om 4 uren te beginnen.

Nadere informatie te bekomen ten kantore van voornoemden Notaris en van den Notaris S. P. A. DE BRUYN, te Beers.

VERKOOPING

van eene groote Collectie BLOEMEN EN PLANTEN,

Op Maandag den 31 Maart 1846, des namiddags om 2 ure, ten Venduize van JOHANNES DE BRUIJN, in de St. Jorisstraat te 's Bosch, des voormiddags van dien dag voor een ieder te zien.

E. J. M. RITS, Notaris, residentie te Hertogenbosch, zal, op Woensdag den 1 April 1846, des namiddags ten vijf ure, ten herberge van M. HALFKAN in de Kroon te Vught, in het openbaar final verkoopen:

BINNEN DE GEMEENTE VUGHT.

1o.) Een bij uitstek goed ter nering staande en tot allen handel geschikt, sedert weinig jaren achter geheel vernieuwd WINKELHUIS, gemerkt C. No. 2, met drie afzonderlijke daarbij behorende ARBEIDERS-WONINGEN, voorts STALLEN of BERGPLAATSEN, ERVEN en MOESMOF, aan het Marktveld, Sectie B. Nummers 1362, 1353, 1354, 1355 en 1356, te zamen groot 10 Roeden en 03 Ellen.

Staande met de Slagen op. / 2200,00.

2o.) Een sedert de laatste twee jaren schier geheel vernieuwd, goed, met zoug en nuijes ingerigt HEERENHUIS, gemerkt C. No. A, met eene afzonderlijke ARBEIDERS-WONING, STALLEN, ERVEN en MOESTUEN, naast de vorige Kooop, Sectie B. Nummers 1357, 1358 en 1359, te zamen groot 7 Roeden en 02 Ellen.

Staande met de Slagen op. / 1285,00.

Voorts voornoemde Notaris, in het Eindhovensche Koffijhuis, bewoond door M. LANDHEER te Hertogenbosch, op Zaterdag den 4 April 1846 provisioneel, en veertien dagen daarna, final, op Zaterdag den 18 April 1846, definitief, telkens des namiddags ten zeven ure, in het openbaar opeilen en verkoopen:

ONDER DE GEMEENTE EMPEL.

1o.) Een Perceel HOOLAND met HAKHOUT, in de Korte Beemden aan den Zeedijk, Sectie B. Nis. 281, 282 en 283, te zamen groot 3 Bunders 03 Roeden en 20 Ellen.

2o.) Een Perceel HOOLAND, in de Korte Beemden aan den Zeedijk, genaamd het Benedenste Kuiperskampje, Sectie B. No. 297, groot 1 Bunder 17 Roeden en 80 Ellen.

3o.) Een Perceel HOOLAND, in het Polder van der Eigen, ter plaatse de Heug, genaamd het Hoekje; Sectie A. No. 16, groot 33 Roeden.

ONDER DE JURISDICTIE VAN 's HER-TOGENBOSCH.

4o.) Een Perceel HOOLAND, gelegen in het Boschveld, achter de Weidonk, aan de Paardenkerkhof Steeg, genaamd de drie Morgen; Sectie F. No. 128, groot 2 Bunders 64 Roeden en 10 Ellen.

ONDER DE GEMEENTE GROMFOIRT.

5o.) De onverdeelde helft in vijf Perceelen HOOLAND, in het Boschveld, achter Klein Deuten, gemeent met den heer A. Keuken-schryaer; Sectie A. Nis. 225, 226, 227, 228 en 229, te zamen groot 6 Bunders en 30 Roeden.

ONDER DE GEMEENTE VLIJMEN.

6o.) Een Perceel TEELLAND met HOUTGEWAS, in den Kleinen Naakten Hoek, genaamd de Geer; Sectie A. No. 10, groot 28 Roeden en 20 Ellen.

7o.) Een Perceel TEELLAND met HOUTGEWAS, aldaar; Sectie A. No. 13, groot 28 Roeden en 60 Ellen.

8o.) Twee Perceelen TEELLAND met HOUTGEWAS, in het Blok de groote Kaveling, Sectie B. Nis. 317 en 333, te zamen groot 29 Roeden en 40 Ellen.

9o.) Een Perceel TEELLAND, in het Blok de vijf Hooven; Sectie B. No. 514, groot 14 Roeden en 20 Ellen.

10o.) Een Perceel TEELLAND aldaar, herkomstig van Cornelis Jansz van Engelen; Sectie B. No. 521, groot 22 Roeden.

11o.) Een Perceel TEELLAND aldaar, herkomstig van wijf A. Branten; Sectie B. No. 522, ter grootte van 22 Roeden.

12o.) Twee Perceelen TEELLAND aldaar; Sectie B. Nis. 538 en 529, te zamen groot 42 Roeden en 50 Ellen.

13o.) Een Perceel TEELLAND aldaar; Sectie B. No. 926, groot 33 Roeden en 10 Ellen.

ONDER DE GEMEENTE EMPEL.

14o.) Drie Perceelen BOUWLAND, op het Stof; Sectie B. Nis. 598, 600 en 607, te zamen groot 54 Roeden en 90 Ellen.

Nadere onderrigting is te bekomen ten Kantore van den Notaris RITS voornoemd.

* De Ondergeteekende WAARSCHUWT den nieuw aangekomen AGENT en BODE, **BEGRAFFENIS FONDS**, *Nederlandsche Algemeene Onderlingen*, *Koninklijke Beschikkingen*, om de lasten en beschikkingen, ten aanzien van mijnen Persoon of het **BE-ROEMDE FONDS EENDRAGT MAAK L. MAGT** te staken daar ik hen anders da gezegd in handen der Justitie zal doen overtuigen en hunne stupiditeit en onwoozelheid onder de oogen zal brengen.

H. W. VAN BEEK, Agent.

PS. Bovengenoemde zal ik voor infame Renroover houden, indien zij de remarques die er aan het **FONDS EENDRAGT MAAK MAGT**, of ten aanzien mijns Persoons te maken hebben zijn, niet langs dezen weg durven bekend te maken.

GEREGULEERDE AANKONDIGING.

De Hooge Raad der Nederlanden heeft, op den 12 Maart 1846, van **JAN BARTIST ALPHONS**, wonende te Hertogenbosch, verleend Venia Aetatis of Brieven van Meederjarig-verklaring, welke, na goedkeuring des Konings, bij Besluit van den 16 derzelfde maand, no. 68, in kracht zijn, en hem geven al de Regten bij de Wet aan Meederjarigen toegekend, behoudens de bepaling van art. 4 van het Burgerlijk Wetboek.

W. J. S. SELL.

Procurator bij den Hoogen Raad.

Grootmatige

van 's HER-TOGENBOSCH, Zaterdag 26 Maart.

ROGGE: 77.00 / 78.00 / 8.35.
BOEKWIJF: 77.00 / 78.00 / 8.15.
HAYEN: 77.00 / 78.00 / 8.35.
GORT: NIET NIET NIET.

De middelenprijs van de Rogge naar de markt van Hertogenbosch is geweest 78.00 het muid, de prijs van het Roggeblood is 37 cent de drie muiden. Het Rogge en de Bitter (0.98) 0.95.

Ter Drukkery van D. A. A. DE ROOY te 's Bosch.